

REDACȚIA

Dr. Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe an 20 cor.
 pe 6 luni 10 cor.
 pe 3 luni 5 cor.
 pe 1 lună 2 cor.
 în România și străinătate pe an
 40 franci.

Abonamentele nu se înșoțază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:

de un an de garantați: prima dată în
 lună; a doua oară în două; a treia
 oară în trei de fiecare publicare.

Adăpt abonamentele, cât și înșoțări:
 în România și străinătate în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat.

Scrieți adresându-se la redacție.

Articolul din „Branik”.

Distinsul naționalist și bărbat politic
 Dr. M. Polyt, a scris în «Branik» un
 articol care face senzație în presa maghiară.
 Fostul președinte al congresului națio-
 nalităților nu este adică mulțumit cu pro-
 iectul de adresă prezentat de partidul națio-
 nalităților prin președintele său Dr. T. Mi-
 hali. Zice că principiile depuse în acest pro-
 iect sunt un regres față de programul sta-
 tuit în 1895 la Budapesta.

Știm și noi, că în proiectul de adresă
 se cuprinde tot ceea ce s'a formulat în
 congresul dela 1895.

Intrebarea ce se impune este însă nu
 dacă oare cuprinde proiectul de adresă
 ceea ce s'a stabilit în congresul naționalități-
 ților, ci judecata este a se face din alt punct
 de vedere:

*Cele cuprinse în proiectul de adresă
 prezintă ele principiile pe baza cărora s'a
 stabilit la 1895 alianța româno-sârbă-slo-
 vâcă?*

E destul să comparăm cele cuprinse în
 proiectul de adresă cu enunțările con-
 siliului naționalităților, și ne vom convinge
 că nu!

Deosebirea este deci numai în ce privește
 metoda. Proiectul de adresă preconizează
 metoda *politice de etape*.

Să ne explicăm.

În punctul 7 al enunțării făcute la
 Budapesta, cele trei naționalități ziceau că nu se
 mulțumesc cu cât ni-s'a dat în legea de națio-
 nalități dela 1868, ci vor cere ca legea
 să fie modificată în sens democrat, lăr-
 gindu-se drepturile de până acum și reali-
 zându-se cu adevărat egala îndreptățire.

Tot în acest punct se constata însă, că
 legile nu respectă legea dela 1868.

*În proiectul de adresă se face aceeași
 constatare.*

Odată făcută aceasta constatare în *Dietă*
 ceea ce desigur e un pas înainte: căci e
 deosebirea a constata și a vorbi în
 numele legiuitor și a decide într-o adunare
 cu caracter oficial numai pentru o parte a
 populației (fără) logic a fost ca înainte de
 a se cere respectarea aclelei legi,
 să se facă în adresă.

Era oare-cum ciudat, ca după-ace se
 constata nesocotirea legii din partea stăpâ-
 nului să cert desființarea ear nu respecta-
 rea legii.

Ar fi apoi să nu ne dăm seamă de
 aceste împrejurări de azi, dacă am fi
 în proiectul de adresă și în vorbi-
 torii deputații naționaliști să ceară auto-
 nomie națională în cadrul arondării comi-
 tate (cum se cuprinde în punctul 4 din
 proiectul de adresă).

Când aceasta?

Când partidele maghiare sunt una într-o
 liniște până și bruma de drepturi ce ni-a

dat generația lui Deák, când șovinismul este
 atât de accentuat, în cât terorizează până și
 înaltele cercuri ale armatei comune. Va să
 zică: pe vreme când șovinismul a ajuns la
 apogeu.

Deputatul naționalist regretă mai tare
 că un bărbat de talia lui dr. Polyt nu este
 între ei. Suntem însă siguri, că însuși dl
 Polyt dacă ar fi ajuns să redigeze proiectul
 de adresă, n'ar fi aflat că e oportun a pune
 într'însul toate cele dela congresul naționa-
 lităților. Când am provocat furtună prin
 simplul fapt că am prezentat adresă separată,
 când consilierul cel mai aulic (actual) al M.
 Sale Tisza ni-a apostrofat între aplausele vi-
 foroase ale tuturor partidelor maghiare că
 ni-am prezentat ca partid deosebit în Dietă,
 desigur că și dl Polyt s'ar fi cugetat bine
 și mult până să ceară, de pildă, în guvern
 un ministru al naționalităților, după cum s'a
 formulat în punctul 15 al enunțării con-
 gresului.

Nimeni, și mai puțin dr. Polyt, nu poate
 să nege însă, că proiectul de adresă și vor-
 birile rostite cuprind într'însul cele formu-
 late la congres în punctele: 9 (sufragiul uni-
 versal, arondare dreaptă a cercurilor electo-
 rale) și 10 (dreptul de întrunire și asocieri),
 care dacă ar ajunge să se realizeze, apoi ni-ar
 da basă solidă pentru eluizarea celorlalte
 pretenții, de care de altfel proiectul de adresă
 nu abdică.

De altminteri proiectul nostru de adresă
 cuprinde mai pasus de toate principiile din
 punctele 1, 2 și 3 a enunțării congresului
 și vorbitorii au stăruit indeosebi asupra che-
 stiei principale — *poliglottismul* statului, după
 cum au demonstrat și cele cuprinse în punc-
 tul 3 al enunțării congresului: »idea de
 stat național maghiar e în contradicție cu
 raporturile etnice și cu dezvoltarea istorică
 și amenință existența naționalităților»...

Nu s'a omis deci nimic din ceea ce
 face patrimoniul gândirilor și simțirilor celor
 trei naționalități. Din considerante de tactică
 însă da, s'a stăruit mai ales asupra unor
 chestii sprijinite și de mulți, foarte mulți
 Unguri, — căci sufragiul universal de pildă,
 și dreptul de întrunire este reclamat și de
 majoritatea neamului unguresc.

A fost, credem noi, consult ca lupta să
 se porneasca pe așezământ chestii, de interes
 obștești, ear nu pe chestii unde provocam
 așa zicând ca toate partidele maghiare să se
 alieze în contra noastră și să ne zădărni-
 cească până și puțința de a putea să luăm
 parte la discuțiunile parlamentare.

Recunoaștem de altfel, că în trecut,
 când dl Polyt era în Dietă, naționalistii au
 dus lupta în chip mai aprig. Să nu se uite
 însă, că atunci erau de patru ori mai mulți
 naționalistii, că aveau a face nu cu șoviniștii
 crescuți în școala lui Tisza, ci cu partide
 conduse de un Deák și Eötvös. Când a
 venit Tisza, acel grup de naționalistii nu s'a
 mai putut însă menține. Să ne mulțumim

dar, că sub Tisza-fiul ni-am recules și să
 ne reamintim de proverbul: Mergi încet, c'a-
 jungi departe!

Ne dăm și noi seama, că puteam să
 inaugurm lupta producând un șgomot care
 desigur covârșea peste întreaga discuție a
 proiectului de adresă. Deputații vorbitori și
 ceilalți puteau s'ajungă la o popularitate
 șgomotoasă, spunând te miri ce lucruri
 proprii să-i scoată din sărite pe șoviniștii
 destul de intoleranți și de alții.

E mare întrebare însă, dacă astfel ar fi
 folosit mai mult, decât așa cum au purces:
 cu modestie și neînchizându-și nici un drum
 spre viitoarele discuții în care vor veni cu
 tot adevărul ce comportă cauza.

Articolul d-lui Dr. Polyt a venit deci
 intempestiv. El poate încânta cel mult pe
 doritorii de a pescui în turbure ori pe cei
 cărora intrarea noastră în Dietă îi supără.

Vom și reveni asupra primirii ce fac
 aceștia articolului d-lui Polyt.

Aci vrem să observăm un singur
 lucru:

Dacă deputatul naționalist luau o atitu-
 dine care să fie așa zicând o supralicitare
 a programelor și enunțărilor făcute până
 acum, riscuau să demonstreze cu totul alt-
 ceva decât avem interes: să se dovedească
 deosebirea mare între felul de a vorbi și fe-
 lul de a săvârși a fruntașilor noștri. Noi cre-
 dem că *atitudinea din Dietă să fie în con-
 cordanță cu puterea de afară*. Să nu mai
 pățim ca până acum: să enunțăm și
 hotărâm multe, și să nu facem nimic!

Dl Polyt știe mai bine, cât de puțin
 s'au făcut din cele multe hotărâți la
 congres.

Deputatul naționalist din Dietă sperăm
 că din pășaniile trecutului vor fi profitat de
 învățătura foarte importantă în viața politică:
 să te arăți cât ești, ear nu mai mult,
 pentru a nu fi considerat din nici o parte
 drept — pușcă goală.

*Presă franceză despre Ro-
 mânii.* Ultimul număr din «Le Courier
 Européen» (Paris) aducând un raport des-
 pre cele petrecute în Dieta ungară, face un
 concis resumat al proiectului de adresă pre-
 sentat de dr. T. Mihali și arată întreg ros-
 tul luptei Românilor.

*«Woche» despre lupta națio-
 nalităților.* În numărul său dela 15 Maiu
 «Woche» din Viena publică un lung arti-
 col, în care arată cât au luptat naționalități
 pentru tron (la 1848 — 49) și cele săvâr-
 șite atunci de Kossuth. Oprindu-se asupra
 prezentului, și anume a intrării naționalități-
 ților în Dietă și a prezentării proiectului lor
 de adresă, scrie:

Cererei Ungurilor privitor la limbă s'a pus de
 ocamdată stavilă, dar dela ordinea zilei nu s'a luat.
 Acestei grandomanii se opuseră în zilele
 trecute popoarele numite de Unguri cu multă pre-

dilecție „naționalităților“, cuvânt inventat de Deák, fără nici un sens. Aceste popoare — căci croșii tot ca până aci numai mameluți, numai ici colo se trezește din întunerecul lor câte un Iosipovici — avură curajul să pună pretensiunile „popoarelor ungurește negrăitoare“ pe tapet, la ordinea zilei.

Imprejurarea aceasta înseamnă o întorsătură spre binele lor mai ales că și vecinic circumspecții Sași au îndrăznit să se pronunțe. Sașii cari poartă „schlepu“ șovinistilor — s'au pronunțat contra pentru cazul că s'ar readuce în Dietă proiectul lui Berzeviczy.

Vocea ridicată de popoarele nemaghiare — mai ales de energiile Români — arată că amenințările și presiunile șoviniștii își perd tot mai mult din puterea și valoarea lor. Șovinistii vor înțelege că Coroana nu stă singură, ci poate conta la adevărata credință și loialitate a popoarelor nemaghiare care cu toată forța și fărădelegea folosită de guvernele de până acum, într'un viitor apropiat, se vor impune atât de mult prin vigoarea și sobrietatea lor, încât șanțele de reușită nu pot fi decât pe partea lor.

Din Dietă.

— Ședința dela 22 Maiu. —

A presidat Iusth, care după verificarea procesului verbal al ședinței din urmă, a prezentat pe contele Andrassy Tivadar ear după aceea a raportat că Dumineca trecută a reprezentat Dieta la serbarea desvălirii monumentului ridicat martirului 48-ist Schweidel în Zombor.

Raportorul comisiei de imunitate a prezentat 18 cazuri în care se cere suspendarea de imunitate.

S'a hotărât apoi programul celei mai apropiate ședințe (de Marti) și cu asta ședința s'a ridicat.

Situația politică.

Guvern 67-ist. — Kossuthistii în asistență pasivă. — Concesiuni militare nu se fac.

Știrile ce ne sosesc din Budapesta vestesc că azi contele Andrassy Gyula se duce la Viena pentru a prezenta M. Sale programul pe baza căruia coaliția ar primi să formeze noul guvern.

MĂGURELE.

— O vizită la institutul Oteteleşanu. —

Cam ploa, nu e vorbă, dar am sosit la Măgurele și cea dintâi grijă a noastră a fost ca intrând pe poarta institutului să vedem pe venerabilul director dl Ioan Slavici, și eată-ne curînd în fața aceluși om de o bunărate și înțelepciune rară, care ca un părinte ne strînse mâna la toți și după-ce hotărî ce e de făcut cu prânzul nostru, ne conduse în biroul Direcției.

Intrați în curtea acestui locaș de adevărată fericire, ni-se prezintă la dreapta, măreț și impunător bătrânul castel care de veacuri se înalță cu mândrie în mijlocul naturii prielnice și frumoase. E o clădire cu trei etaje, cu două turnuri deasupra, turnuri cari serviră domnitorului Mihai-Viteazul și altora de observație, văpsit în alb curat și purtând pe frontispiciu pe lângă „Institutul Oteteleşanu“ după numele donatorului și deviza „Labor-Honor“.

La stînga și în față-i stau două clădiri mai noi și nu atât de faldnice, deși mândre că sunt strejeri ai demnului lor tovarăș. Ambele aceste clădiri de asemeni văpsite în alb și cu câte un etaj cu sub sol.

Toate formând un ansamblu de curățenie demnă de admirat. Iar de toate părțile de jur împrejur se întinde mărețul parc.

Binevoitorul nostru conducător se duse mai întâi în biroul direcției, care se află situat în primul etaj al Castelului. E o odaie frumoasă de o curățenie, ca și celelalte ne mai văzută, și într-o poziție admirabilă, având alături o sală mare de primire, cu eșirea pe ve-

Noul guvern s'ar face pe baze 67-iste. Partidul kossuthist — prin urmare — ar sta în asistență pasivă.

Delegația partidelor aliate, pentru a înlesni formarea noului cabinet, a decis:

1) lupta pentru comanda maghiară în armată se suspendează;

2) se invoiește ca noul guvern să accentueze numai în princip independența vamală;

3) se invoiește ca noul guvern să-și apropie convenția comercială cu Germania (pentru care se zicea că vor da în judecată pe Tisza);

4) dreptul electoral se va estinde în chip moderat și

5) se va revizui regulamentul dietal (în felul cum contele Andrassy propusese lui Tisza).

Privitor la concesiile ce s'ar face coaliției, se spun următoarele:

1) în afaceri interne *mână liberă*; toate proiectele de legi se vor prezenta însă mai întâi M. Sale spre aprobare;

2) pe teren militar s'ar regula chestia steagurilor ear în procedura criminală militară concesiuni limbii maghiare;

3) pe teren economic afacerile le vor rezolva cele două parlamente.

Dacă n'ar reuși nici acum Andrassy să facă guvern, se pun în perspectivă două alternative:

ori va forma guvern Darányi, ori se va face un guvern de funcționari sub presidenția lui Rákovszky, presidentul înaltei curți de compturi.

Criza dualismului.

De

RUDOLF SPRINGER.

(Urmare).

Cu totul altcum stă lucrul cu urmașii miei nobilimi, gentry. Această nobilime era ca și stăpâna administrației comitatense și tot deodată și a portamentului, măduva și spinarea nației maghiare și corespundea *iunkerilor prusiaci* în ce privește setea și talentul de stăpânire. Magnatul conduce pe administratori, iunkerul domnește peste oameni, magnatul recensează socoteli pe hârtie,

iunkerul poruncește *personal*, magnatul e pândă lacheilor săi, iunkerul despuetorul muncitorilor săi.

Proprietar mare, proprietar mic, politica elementul său... Acești gentry sunt azi cu totul altcum: Proprietarul mare e însuși econom, proprietarul mic e ofician și aceștia sunt măcar incomensurabile. Ca proprietar e țaran — mare proprietar, obligat a plăti dare de după glie, ca ofician e mășgăitor de hârtie studiat. Dacă trebuie să se restrângă la ceva: ori își dă în ardeala moșia, ori lasă oficiul unui Iudeu, care îl întreține în despoierea muncitorilor și în mânăuirea cârților și condeului. În ambele funcții însă el stă la parte de conducerea politică, care s'a separat al treilea ingredient al caracterului d'odinioară. Dacă jură credință politică, atunci va deveni ca valer al fortunii pe teren parlamentar, jurnalistic ori financiar, unde Jidovii dela Tribună, pe bursă îl înconjură cu un suris forțat până la de voțiune. Unii din ei sunt mai vicleni, decât Jidovii și țiganul, unii-s din veritabil neam politic, și mai mulți însă termină ca birocrat și ca locuitor al vr'unul mititel oraș, în stare bună, în sarcină plin de datorii. Aceștia dimpreună cu industriașii nemți, maghiarizați și cu comercianții jidani constituie „burghezia maghiară“. Acești gentry nu formează o clasă, ci-s disolvați și împărțiți printre celelalte clase caracteristice societății burgheze și are toate virtuțile și viciile declasațiilor

(Va urma).

Spre resolvarea crizei.

La 20 ale curenteii delegația partidelor aliate au ținut consiliu. Privitor la cele hotărâte, s'a dat următorul comunicat:

Delegația a luat spre știre cele comunicate de Regele prin trimisul Seu baronul Burian. Partea cea mai importantă a celor comunicate este că în afaceri militare nu se admite nici o concesiune, care ar trece de programul comunicat de o comisie formată sub Széll; făcuse parte din ea și contele Apponyi). După o discuție mai lungă delegația a decis că designează contele Andrassy ca pe bărbatul care se bucură de încrederea coaliției și care în numele ei tregeș majorității parlamentare poate da M. Sale deslușirile dorite și program amănunțit.

Contele Andrassy a și sosit la Budapesta dela Töketerebes, unde a înmormântat pe fratele său mai mare Tivadar.

Se crede că din convorbirea lui Burian cu Andrassy se va ajunge la un plan de plecare fix pentru resolvarea crizei.

stita terasă, unde adormit-a multe nopți în fața lunii, poetul Eminescu.

În birou se mai află și un dulap cu cărți alese, toate legate și bine păstrate.

Ne-am lăsat ce mai aveam asupra-ne și de aci încolo, începurăm sub conducerea neobositului și sătosului director, vizitarea tuturor dependințelor castelului și a celorlalte două corpuri de case. Am trecut prin sala cu răsboaiele de țesut, prin cele trei prime clase ce sunt instalate în castel, prin dormitoarele lor, unde pe lângă frumosul aranjament, pe lângă curățenia extremă, ne-a făcut o dulce și pioasă impresie, când pe fiecare din cele vre-o 45 de paturi, am văzut câte o iconiță frumos împodobită. Ce dulce mângăere pentru sufletele fragede și curate ale copiilor de acolo și ce exemplu frumos pentru cele de prin alte școli, sau de prin familii.

Ne-am urcat apoi în turn, de unde am văzut în depărtare munții Carpați, acoperiți încă cu zăpadă în abundență. Aci ne-a povestit dl Slavici întreaga legendă a acestui minunat castel și modul cum prin binevoitoarea inimă a regretatului Oteteleşanu, el servește ast zi unu scop atât de frumos. Ne-a povestit de Mihai Viteazul, de doamna Stanca și se înflăcără atât, încât toți stăteam în admirare în fața lui.

Și ajuns la timpul trăit de el aici, la neuitatu-i fost tovarăș și scump prieten Mihail Eminescu, ne-au arătat locurile pe unde împreună colindau, pe unde îi plăcea lui Eminescu mai mult ca să poposească și unde a făcut el parte dintre cele mai frumoase, mai simțite poezii ale lui. Și cu atâta drag ne vorbea

încât aproape uitasem că ne aflam pe acoperș de casă și că ne ploua de deasupra.

Coboriți am trecut prin sufragerie, și după rugămintea noastră amabilul profesor de muzică, dl Rădulescu, a executat o admirabilă bucată „Cucul“, care acolo în mijlocul aerului curat a naturii frumoase, ne-a impresionat adânc. Apoi a mai executat și câte-va cântece bisericesti, căci din eleve are format un cor care cântă în biserica locală.

Mulțumind d-lui Rădulescu, am plecat spre bucătărie, unde elevele de serviciu, gătit bucate pentru celelalte colege și unde curățenia era asemenea de nedescris. Dl Slavici arădu-ne toate ne-a explicat organizația acestor școli, cum elevele singure își fac cele necesare: îmbrăcăminte, hrană, curățenie, etc. și puținii servitori ce sunt, servesc pentru serviciul din afară ca: tăiatul lemnelor, la grăduri etc.

Toate acestea ne-au impresionat mult, atât încă cu cât unele copile abia aveau zece ani și când te gândeați cât de curate sunt, și de gospodine, nu te puteai opri anu zice că dându-te în viitor: „ferice de ele, de soții de copiii lor“!

Trecurăm în a doua clădire unde este mai clasa 5-a și aci, ca și dincolo, ordinea, curățenia și liniștea cea mai perfectă domnesc.

Ceea-ce ne-a uimit aci a fost sala de delectare. O cameră mare de tot, parchetată și cu pereții plini da tablouri și portrete și un frumos pian trest de când era tânăr, al donatorului aceluși instituit. Într-o parte o pianină servește pe-

În sala tribunalului

Procesul Șepreusenilor.

— Raport special. —

Arad, 20 Maiu 1905.

Dup'ameazi.

Csukay jură. — Conflict între președinte și procuror. — *Recognoscere greșită.*

Se înfățișează martorul Ioan Suciu cu procurorul Csukay.

Martorul Suciu îi spune cu hotărâre în fața tribunalului Csukay, că a procedat ilegal, că întâiu declarat pe Matea ales și pe urmă totuși a lăsat să se continue alegerea. Csukay neagă abătut.

I-se ia apoi jurământul martorului Ioan Suciu, pe urmă-l jură și pe Csukay.

Csukay depune jurământul. Președintele zice că trebuie să mai rămâie aici pentru-că va fi încă eroie de dînsul (Csukay iese).

Procurorul: Nu mai este nici o nevoie de fibirău. Asta n-o permit.

Președintele: Expresiunea aceasta o refuz. Eu sunt aici președinte și dacă d-lui procuror nu-i place vre-o dispoziție de a mea, o poate face el. Dar nu tolerez drept de dispoziție. Acesta e numai al meu.

Procurorul: Rog a se lua la protocolul că dl președinte a reținut aici fără motiv martorul și că spezele de azi și de mâine, să se judece în contul d-lui președinte.

Președintele: Bine, dar să se iee stenografic expresia d-lui procuror că dînsul „nu permite“, și antecedentele.

Urmează martorul *Ilie Stana Liciu*; spune că dîndu-se la vot Perv Florea Lica a fost pe cot și dînsul a zis cătră jandarm că el n'are vot și atunci acesta l'a oprit cu baioneta.

— A zis cătră mine porc „disznó“ și că măgă baioneta în mine.

Se înfățișează cu martorii pe cari îi repun energie.

Urmează *Costan Suciu*, mărturisește favorabil pentru acuzați.

I-se ia jurământul.

Urmează *Ion Stana Ștefanuș*. A fost la plug cu Ion Ineicău cu Ion Roșca și cu Iosif Perv.

I-se ia jurământul.

Urmează *George Turcuș*, neguțător român vorbește ungurește).

Când au fost împușcăturile, n'a fost acolo. A văzut pe acuzatul Korponay în stradă când au fost împușcăturile.

I-se ia jurământul.

Urmează *Flore Burcuș*.

I-se ia jurământul.

Urmează *George Trif*. Fășionează foarte bine pentru acuzați și blamează plastic purtarea jandarmilor.

Se întâmplă o scenă interesantă. Înfațiat fiind martorul cu Perv Florea Lica, acesta arată dintre acuzați pe Nistor Simeon și zice că jandarmii n'au cunoscut bine pe oameni, nu Nistor Simeon ci martorul (George Trif) a fost cel ce a prins de baionete.

Se înfățișează acum toți cu jandarmii. Aceștia desmint pe Perv Florea Lica. Toți trei stau încurcați asupra recunoșterii persoanei vinovatului. O dovadă clasică dar tristă despre modul cum au fost nefericiții aceștia aleși și trași pe banca acuzaților ca acuzați. Urmează *Petru Stana*. Înfațându-se cu jandarmii, aceștia zic că și martorul a fost între atacatori. Înfruntă energic pe Părvești.

I se ia jurământul.

Martorul *Ioan Filican* a stat cu Florea Secheș și cu acuzații Perv Petru și alții între popor.

Se înfățișează cu jeandarmii. Iși susține împotriva lor mărturisirea.

Insuși Perv Florea confirmă fashiunea martorului față de Perv Petru, zicând că s'a dus înaintea pușcăturilor din curte.

Martorul *M. Vidican*, zice că fibirăul a anunțat ales pe Matea; scena cu Mihai Suciu o povestește așa, că Suciu Mihai bătrânul a venit cu două femei voind să le aducă în sala de votizare. La trepte a fost oprit de jandarmii. Atunci ficiorul său a zis: „lăsați pe tata meu, ce voiți cu dînsul“? și a dat în lături baionetele. Suciu Mihai a trecut înainte și în acelaș moment un jandarm a băgat sulita în Petru Suciu și n'a fost destul atâta, ci i-a tras și un glonț în cap.

Preș. — Văzut-ai să fi prins cineva de baionete.

— Jur, pe sufletul meu că n'a prins nimeni. I-se ia jurământul.

Urmează *Velici*. A fost la plug cu Ioan Velici a Bogii.

— Da ai fost într'o mezuină cu aceștia.

— Da, lângă mine au holda!

I-se ia jurământul.

Cu aceasta se termină șirul martorilor

Președintele arată protocolul alegerii, din aceasta se constată că s'au dat de tot 355 voturi. Se citește apoi judecata ministerului de honvezi adusă în afacerea folosirii armei.

Din aceasta reese că jandarmii au folosit just arma.

Apărătorul *Ludovic Fațecaș* cere întregirea procedurii de dovedire și arme, să se mai asculte o grămadă de martori, pentru fie-care acuzat în parte, chemați a dovedi pentru fie-care în parte că n-au luat parte la nici un atac ce afirmativ s'ar fi făcut împotriva jandarmilor.

În fine face propunerea, ca considerând că acuzații stau deja aici de o săptămână și au trăit și pîn'aci din contribuțiile societății române din Arad, proxima ședință să se țină numai Marți, ca să poată acuzații merge acasă să se provadă cu vîptualii.

Apărătorul *Dr. Cornel Jancu*, cere asemenea ascultarea a o mulțime de martori.

Procurorul cere să nu să mai întregască dovedirea.

(Tribunalul se retrage.)

Reapărând în sală, președintele enunță că a respins cererea apărătorilor pentru întregirea dovedirii dar a dat loc cererii ca pertractarea să se amine pe Marți, ca acuzații să poată merge acasă să se provadă cu cele necesare.

Pertractarea se termină la ora 7.

Jubileul „Schulvereinului“.

Sămbăta trecută s'au împlinit 25 de ani dela înființarea ligii culturale, cu numele „Schulverein“, care are de scop apărarea și răspândirea conștiinței naționale germane prin cultivarea limbii și literaturii pretutindeni, unde soarta i-a răspândit pe nemți pe suprafața globului.

La început societatea număra puțin membri, dar aceștia erau hotărâți la muncă, având în vedere scopul înalt patriotic al „Schulverein“-ului. Că au reușit în scopul lor, dovedește avântul cel mare, pe care îl ia încă și acum această ligă culturală după douăzeci-și-cinci de ani de existență.

Nu mai puțin de 10 milioane coroane a întrebunțat liga în scopul menținerii naționalității germane, acolo, unde elementul patriotic era în pericol de-a se desnaționaliza.

Spre a ne face idee mai clară de scopul „Schulverein“-ului, precum și de zelul, cu care lucrează membrii săi, dau aci traducere după ziarul „Neue Freie Presse“ apelul ligii către conaționali germani din Austria, pentru a contribui fiecare cu obolul său la înființarea unui fond iubilare cu ocazia împlinirii celor 25 de ani de existență a societății:

„Frați germani din Austria!“

Trei sute bărbați germani, reprezentanți ai tuturor claselor sociale, ai tuturor districtelor ger-

pornitul la focul valsului și în o altă parte un mare fonograf avea aceeași misiune, în lipsa pianistei. De o frumusețe și bogăție rară se mai găseau demne de admirat aci, o parte din serviciurile de masă și două sfesnice, toate în argint masiv și admirabil sculptate, ale regretatului Oteteleșeanu și care au fost lăsate institutului.

Trecurăm în fine în cea de a treia clădire, unde se află în aceeaș condiții clasa a patra și locuința dlui Slavici.

De oare-ce ploaia ne am întors în biroul din castel, unde veșnic neobosit și dulce dl Slavici ne povesti multe, și ne dete înțelepțești povești. Eu apoi cu profesorul de muzică, am eșit pe terasă, unde d-sa mi-a povestit o sumă de legende din viața castelului.

Se făcură 12 și două tinere fete îmbrăcate în niște șorturi mai albe ca zăpada, rumene la față și voioase, veniră să vestească pe al lor ca și părinte pe dl Slavici că masa ne așteaptă.

Toți și puțin cam flămânzi ne grăbirăm să surîdem la această veste și earăși conduși de dl Slavici, ne-am așezat la o masă mare și curată, unde ni-sa servit cele pregătite tot de copile, pentru noi.

Am rîs ne-am spus fiecare expresiile iar președintele Săvulescu a închinat un pahar în sănătatea dlui Slavici, mulțumindu-i în numele tuturor pentru extrema-i bnnătate cu care ne-a primit și cu care ne a condus și ne-a explicat: apoi toți au cântat „Gaudeamus“.

Împăcați cu totul acum, după-ce am mai stat puțin, ca ploaia să înceteze, am plecat din nou cu dl Slavici și am percurș imensul parc,

imensul raț, în care o viață întregă a-i petrece-o în cea mai dulce fericire.

Peste tot și aci ni-s'a povestit de cătră iubitul nostru conducător, legenda până și a fiecărui copăcel, aci am admirat castelul în fundul lacului și ne-am adus cu drag aminte de versurile lui Eminescu:

Stă castelul singuratic, oglindindu-se în lacuri,
Iar în fundul apei clare doarme umbra lui de veacuri,

Se înalță în tăcere dintre rariștea de braz
Dând atâta întunec rotitorului talaz;
Prin ferestrele arcate după geamuri se văd numa
Lungî perdele încrețite care scânteie ca bruma.

Parcul e o imensă grădină cu alee șerpuite și foarte bine îngrijite și cu toate felurile de copaci, chiar dintre cei mai rari. Toți de o mare frumusețe, crescuți mândri și frumoși în decursul vremurilor.

Percurserăm toate aleele și pe toate ni-s'a povestit legenda fie-căreia. Am urcat apoi în deal unde se află plantațiile noui, ce se fac fără încetare în școala de grădinarie a elevilor. O nespusă plăcere îți face să privești aci straturile foarte bine îngrijite de 4—5 eleve, care le-a săpat, le-a format în straturi, le-a sămănat cu diferite legume și acum le îngrijește și din când în când le udă.

Cum plouase cu puțin înainte, toată natura, era de o veselie ce te predispucea, din toate părțile respirai numai viață.

Am ocolit astfel tot parcul și grădina, am trecut pela grajduri și ne-am reîntors din nou

pe cealaltă parte în birou, căci începuse iar să plouă.

Aci reveniți începu seria povestirilor și sfaturilor, vecinic neobositului nostru conducător.

Mai târziu încetând ploaia, deși noroiul era mare, totuși ne-am dus și am văzut moara cu instalație nouă și practică a moșiei, apa Săbarului turbure și cuminte, și pădurea frumoasă care nu de mult timp era o imensă pustie. Și aci ni-s'a povestit toate schimbările ce au fost aduse fie-căreia în decursul timpului.

Din toate reșea munca neobosită și înțeleaptă ce harnicul și priceputul director, dl Slavici, a depus pentru ca toate să meargă spre progres și să fie de folos, copiilelor, pentru care e hărăzită întregă această avere.

La întoarcere am admirat un zid, care datează din timpul lui Mihai-Viteazul și unde bravul domnitor, veghea din turnul ce se ridica acolo și care turn a fost dărâmat acum vre-o 40 de ani.

Când am reîntors în curtea institutului, am găsit-o plină de viață omenească, copilele se plimbau în grupuri, musafiri noui sosiră, toți fiind încântați de cele-ce au văzut; iar în sala de dans o parte din eleve ascultau plăcute arii; cântate la fonograf.

Aci ni-sa servit și câte un pahar cu lapte bătut, foarte gustos.

După-ce mai vorbirăm cu elevele, întrebându-le cum se simt și cum trăesc acolo și la care întrebări, nu am auzit de cât că se simt mai bine, ca ori unde, se iubesc ca adevărate surori și trăesc ca într'o familie mare, unde dragostea, dorul de muncă, cumințenia și modestia predomină.

mane, al tuturor partidelor politice, au atras atenția germanilor Austriei acum înainte cu câteva zile asupra însemnătății lui 13 Mai, a zilei, când cea mai mare și cea mai veche societate a lor serbează împlinirea unui sfert de secol dela nașterea sa.

Ea a dat poporului nostru în mână cele mai bune arme de apărare națională. Pentru întemeierea școalelor și grădinișelor școlare în locurile marginase limbii noastre, precum și pentru promovarea lor, liga a întrebuințat 10 milioane coroane, înființând instituții naționale în 884 localități.

Și chiar fondul jubilar, care, după cum sperăm în ziua serbării va fi atins suma de 300.000 coroane, va aduce o nouă forță la munca noastră liniștită, departe de șgomotul zilei. Acest fond va părea unora mare, pentru numele și trecutul poporului nostru însă el e mult prea neînsemnat. El nu corespunde puterii economice a neamului nostru: sunt încă mulți, cari n'au trecut în tabăra muncitorilor naționali, mai sunt localități, unde spiritul de jertfă, cea mai înaltă expresie a nobilului entuziasm, încă nu s'a trezit.

Fie-care german, care până acum a neglijat interesele superioare ale neamului său, să nu lase ocazia să treacă, fără a contribui cu puținul său la fondul jubilar; iar cea d'întăiu întrebare, pe care o punem amicilor și cunoșcitorilor ca salut de întâlnire în ziua serbării să fie: Ce ai dat la fondul jubilar?*

Așa știe să lucreze liga culturală germană. Independenții de partidele politice, germanii, își dau seamă de rolul lor însemnat pe terenul conservării naționale. Bărbați din toate clasele sociale, din toate colțurile provinciilor cu limbă germană, se întâlnesc într'un gând și o simțire, muncind pentru realizarea idealului, de-a ține strâns într'o unire pe toți germanii din toată lumea.

La nici un popor nu se dezvoltă așa de puternic această forță de unire intelectuală ca la nemii. Cu ocazia serbărilor în amintirea lui Schiller putem zice fără exagerare, că n'a rămas Neamț pe fața pământului să nu fi simțit geniul național al poetului, coborându-se în mijlocul familiei sale. Și această forță de unire se produce prin școală. Germanii își au școalele lor naționale pretutindeni printre neamurile străine. Școala rîndul ei pune bazele diferitelor societăți culturale și sociale ca acelora de gimnastică și cântări. Iar unde legătura e slabă, liga acolo intervine cu ajutoarele sale, și unde ea ajută, de acolo și câștigă, pentru-că dobîndește noul membri cotizatori la scopurile ei înalte de unire și conservare a neamului.

Nu există în stulul acestei ligi nici o animozitate, nici o deosebire. Germanul din Imperiu e tot așa de patriot ca cel din Austria,

Le-am felicitat pe multe pentru viața fericită ce duc și mulțumind din toată inima dlui I. Slavici, ne-am pregătit de plecare, soarele apropiindu-și calea de apus.

Plecăm din acest raț pământesc, purtând regretul în inimile noastre și fericind pe cei-ce au norocul de a sta vecinic acolo. Și urcați în căruțele noastre am pornit direct spre București.

Nu pot sfârși fără de a aduce mulțumiri sincere și asigurare de vecinică dragoste ca unui adevărat părinte, cătră binevoitorul și neobositul sfătos director dl I. Slavici, pe care mai toate copilele cu care am vorbit mi-au spus că-l iubesc ca pe un părinte, că e bun și blând cu ele și că la orele lui de cursuri așa de drag le e, în cât nu spun nici când sună clopotul de eșire, spre a-l mai auzi vorbindu-le și sfătuindu-le frumos.

Recunoștință și aminire dragă cu toții îi vom purta.

„Cronica“

Vasilie.

CUGETĂRI.

O femeie cinstită este o comoară; cine o are, nu trebuie să se laude în lume, ci să se bucure de dânsa în tăcere.

*

Să nu vorbim mult despre noi; căci, dacă spunem ceva bine, nimeni nu ne crede; dacă vorbim rău însă, toată lumea ne crede.

ca cel din Elveția, ca sasul din Transilvania. Toți sunt de acelaș neam și trebuie să se iubească deopotrivă, ridicând în gândul lor barierele politice.

Discursul împăratului Wilhelm cătră ofițerilor din Strassburg.

Ziarul «Strassburg Post» dela 12 Mai st. n. aduce știrea, că împăratul Wilhelm ar fi ținut un discurs în fața corpului ofițerilor din Strassburg, spunând următoarele:

„Tinerii trebuiesc mai mult ocupați, ei trebuie să muncească toată ziua, ca seara să pice de oboseală, căutând numai decât odihna, în loc să se dedea la plăceri moleșitoare. Corpul ofițerilor este simburile armatei, ea trebuie să fie totdeauna înviorată, altfel suferă armata. Pentru aceasta ne oferă actualul războiu din nou destule dovezi. Corpul ofițerilor ruși din contră n'a corespuns de loc ch mării sale, pe când soldatul rus s'a ținut destul de bine și a luptat cu vitejie. Fiul meu mi-a povestit, cum ofițerii ruși au cumpărat tot sectul în Kiaociau. Soldatul în campanie trebuie să se obișnuiască cu viața năcăjiță și n'are voie să se gândească la astfel de lucruri. Asupra tacticii pe câmpul de luptă pot spune, că s'au adevărit învățămintele războiului cu Buri în actualul războiu. Nu trebuie să ne punem țintă inamicului, ear în timpul apărării sau în timpul atacului nu trebuie să așteptăm sosirea pionierilor ci singurii trebuie să putem lucra la șanțuri. Rușii au ridicat admirabile lucrări de apărare, cum în timp de pace nu puteau fi mai bine isprăvite. Cele mai vechi mijloace de apărare, pe cari noi aproape le-am uitat, ca gropile ascunse și altele de soiul acesta, și-au câștigat iar însemnătate. Din toate cel mai important mijloc de apărare este ștrana, care fiind întrebuințată foarte mult de Ruși, a cauzat Japonezilor multe pierderi; cu privire la comanda supremă pot spune, că învățămintele vechi, de multe ori nebagate în seamă, au câștigat nouă imputernicire. Înainte de toate comandantul suprem n'are nevoie să meargă în front, când bătălia se dă pe un câmp prea întins. Acolo el nu poate cuprinde cu privirea decât terenul din nemijlocita sa apropiere, pierzând cu desăvîrșire vederea întregului câmp de luptă. În bătălia dela Mueden comandantul suprem rus, generalul Kuropatkin, a comis greșeala, mergând în front. Comandantul suprem japonez, Mareșalul Oyama a rămas îndărătul trupelor, având de aci deplină cunoștință a celor întâmplate pe întreaga linie de bătăie. El primia știri telegrafice și da porunci telegrafice. El ședea liniștit ca un jucător de șach, care imediat știe să mute pas cu pas.

DIN ROMANIA.

Monument. Dl Mihail Vlădescu, ministrul instrucțiunii publice, a acordat un ajutor de 2000 lei, comitetului pentru ridicarea la Brăila a unui monument Divului Traian, Împăratul Romanilor.

Se știe că acest monument este aproape gata. Cu suma acordată de dl ministru Vlădescu lucrările se vor termina.

*

Ședința Academiei Române. Academia Română a ținut Vineri după amiază, ședința publică sub președinția dlui I. Kalinderu.

La această ședință a luat parte și dl St. Greceanu, numit memru de onoare al Academiei, în Aprilie trecut pentru lucrările sale istorico-literare.

Deschizînd ședința, dl Kalinderu a urat dlui St. Greceanu buna venire în mijlocul membrilor Academiei.

Dl Greceanu la rândul său a mulțumit doctului corp pentru răsplata ce s'a dat muncii sale. Dsa și-a exprimat apoi speranța că i se va da voie să aducă la cunoștința generală, istoria tuturor familiilor mari, cari au contribuit în ultimii timpî la progresul României.

Cu această ocazie dl Greceanu își exprimă credința că se vor îndrepta multe erori de nume, erori cărora o lege specială, aceea a numelor, a venit să le pună capăt măcar pe viitor.

Dl I. Kalinderu a dat apoi cuvântul dlui dr. Riegler, care a expus subiectul unei voluminoase și importante lucrări a d-sale, asupra funcțiunilor bio-chimice ale stomacului.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 23 Mai 1905.

Deputatul Dr. I. Suciu în Dezna. Primim știrea, că deputatul dietal național al cercului Ineu, dl Dr. I. Suciu va ieși *Duminecă în 28 l. c.* la Dezna într'u a-și rosti *darea de seamă* către alegătorii din Dezna și jur.

Dieta, e drept, nu multe isprăvi a făcut până-acuma, cu toate aceste darea de seamă a domnului deputat Suciu promite a fi de mare interes. În contact cu poporul este dl deputat Suciu în elementul său și e sigur că darea sa de seamă va arunca raze luminoase nu numai asupra trecutului ci și asupra celor ce ne așteaptă în viitor.

«Contact între conducători și popor», sub aceasta lozincă salutăm cu multă bucurie începutul turneului deputaților noștri noul aleși prin cercurile lor.

Atlam că dl Dr. Suciu va fi încunjurat de o ceată de aderenți din cercul Ineu precum și de prietini din Arad.

Din partea ziarului nostru va fi prezent în Dezna redactorul responsabil Sever Bocu.

— **Memoriile împăratului german.** Ziarele comunică o interesantă declarație a împăratului german; că adică împăratul Wilhelm vrea să-și edeie memoriile. Ziarul care a comunicat în-tăia oară asta știre, au arătat o împăratului el apoi a scris pe marginea ziarului observația: Eu n'am timp pentru lucruri de astea.

— **Alegerea dela Neoplanta** s'a terminat ascară târziu cu învingerea kossuthistului conte Teleky Arvéd, care a întrunit 934 voturi contra naționalistului sârb Musitzky, care a întrunit 673 voturi.

— **Logodnă.** Anunțăm cu deosebită plăcere logodna d-soarei Elvira Ciorogariu cu dl Alexe Ardelean, notar în Cherechiu. Dorim toate fericirile!

— **Cât a delapidat?** Ziarele maghiare aduc știrea că Dr. Nagy Géza, procurorul dela Oradea-Mare sinucis mai alaltăeri, după câte s'au descoperit până-acuma, a delapidat nu mai puțin de cât 40.000 coroane. Trimisul ministerial n'a terminat însă cercetarea!

Eată de ce trebuia să producă diversione și impresie pornind goană contra noastră! Kriványi fusese și el „gavaler“ și luptător contra „ultraștilor“...

— **Rectificare.** În cele două mulțumite publice aduse din partea Soc. de lectură dela instit. ped.-teol. din Arad, pentru ofertele primite dela spriginitorii ei în Nr. 86 al „Tribunii“ sau strecurat lacune, cari prin aceasta se rectifică. La ședința festivă dela „Dumineca Tomit“ au mai contribuit adică: D-na Ungurean din Curtacher cu 10 cor.; pentru sporirea bibliotecii a contribuit d-soara Lucreția Seliștean din Pocola cu 2 cor., cărora Soc. de lect. le mulțumește călduros. Arad, la 9/22 Mai 1905. Petru Popa, prezident.

— **Pescarii din Hull înaintea regelui Eduard.** Regele Angliei a distins nu de mult pe acei pescari din Hull, asupra bărcii cărora a împușcat Roșestvenski când a trecut canalul Calais. Cinci pescari au căpătat distincție cu medalie, cari au meritat-o prin faptul că nu s'au adăpostit din calca gloanțelor ci au dat mână de ajutor tovarășilor răniți. Patru dintre acești bravi oameni s'au prezentat la palatul Buckingham, al cincelea e bolnav. Doi dintre ei, Smith și Rea au căpătat clasa primă medalie Albert, ear ceilalți doi Beer și Smirk clasa a doua a acestei medalii. Pescarii îmbrăcați în haine de sârbătoare, au fost primiți la curte cu solemnitate și întimpinăți de regele. Un demnitar de curte în câte-va cuvinte a spus ce brav s'au purtat acești pescari sub decursul bombardării admiralului rus, și regele a zis:

Ah, da, îmi aduc aminte. Apoi pășind la pescari li-a prins medalia și li-a zis:

— Ma bucur că vă pot prinde la piept o medalie, sunteți demni de ea. Toată scena a făcut adâncă impresie asupra pescarilor, și spunea apoi cât de prietenos a fost cu ei. Lume multă aștepta la porțile palatului și a primit pescarii cu zgomotoase ovăși.

— **Convocare.** P. T. membrii comitetului de răspundere al Abruș-Câmpeni al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român”, vă invită la ședința ce se va ține la 29 Maiu n. 1905, la 3 ore p. m. în Abruș, în localul „Aurariel”, Câmpeni, 20 Maiu 1905. **Dr. Basiliu Preda**, direct. desp. **Demetriu**, secretar.

— **Măglaș la temniță.** Urgisitul avea să fie închis în temnița ordinară la care era condamnat; dar fricos de temniță, a tot căutat prin diferite apucături și atestate dela medici cu scopul să-l scutească și la înaltul ministru de Justiție, căci fiind dânsul morbos, să-l dea război până la reînșănătoșare, dar înaltul ministru nu găsește, căci — precum din Budapesta se știe, înaltul ministru a dispus, că la temnița a. c. are să meargă a-și face merita osândă de 14 zile în temnița ordinară.

— **Procesul lui Gorky.** Din Petersburg se știe că Maxima Gorky sosește în 25 Maiu la Petersburg și de acolo pleacă la granița Finlandei la Ruokola, unde și-a închiriat locuința. Probabil procesul contra lui nu se va continua.

— **Părechea din Zenta.** Tragic sfârșit a avut o părechea iscată între doi bacalaureanți din Zenta, dintre ei Artur Mayer în furia certei a străine pe colegul său Alexandru Simios.

— **Catastrofa de mine din Reșița.** În 18 Maiu s'a înmormântat cele din urmă patru victime ale catastrofei din zilele trecute. Un ziar din Reșița descrie următoarele scene emoționante despre catastrofa :

Aici vedem o mamă care leșină la mormântul său nenorocit, și nime nu-i poate reda viața. O depărtează ca pe un cadavru dela mormânt unde fiul său și-a găsit odihna de veci. În jurul celuilalt mort merge o văduvă; în jurul micușilor rămași orfanți, șapte la număr.

De ce sentiment poate fi cuprins sufletul văduvei și orfanilor, când fără un sărut de adio au rămas despărțiți pe vecie, de tată și soț?! Pentru băieșii de origine italiană se deschide un mormânt. Departe de patrie aici în cimiter străin își găsesc adăpostul pentru vecie. Il slobod jos în mormânt. Ș'acum o tineră femeie — mireasă — se aruncă în groapă lângă el și strigă într'una:

Ingropați-mă lângă el!

Poate-se închipui o durere mai mare decât să fii despărțit de fiu pentru vecinicie de ființa iubită, dragul cununiei? Un alt nenorocit a pierit în mormântul său. Ignatie Dando îl chema pe nenorocit care neputând merge jos în baie angajat el în locul prietenului său. Acolo a murit. Mai norocos în nenoroc e un băieș cu numele Moisko. La cele trei catastrofe a anilor din urmă trebuia să fie acolo în momentul teribil. După unora motive întrevinute lipsea tocmai el din mine. De trei ori a încunjurat astfel partea sigură. Văzând într'asta mâna lui Dumnezeu, și-a luat adio pentru totdeauna dela viața băieș.

— **Bancherul american al papiei.** Ziarul „Morning Journal” i-se comunică din New York știrea că Pierpont Morgan a făcut promisiunea că dacă Papa îl denușește pe dânsul bancher american, plătește sumă îndoite decât o dată Rothschild.

— **Un milion de coroane pentru o masă scrisă.** Unul dintre cele mai prețioase obiecte de răspundere al prințului Coloman Metternich cancelar de stat — e o masă de scris din lemn de trandafir în stil Ludovic XIV cu sculptura și auritură și care prințul o primise cadou de la Napoleon I. Un amator din străinătate a cumpărat prețioasa masă de scris cu prețul de un milion de coroane și a și depus asta sumă la Banca Union din Praga. Deja în anul trecut au

promis familiei Metternich opt sute mii coroane pentru asta masă.

— **Dramele geloziei.** Ziarele din România scriu: Flăcăul Vasile Vlaicu din comuna Tătaru, județu Brăila, nutrea o ură neîmpăcată asupra fostului său prieten Negoită Petre, pe care îl credea în relațiuni de dragoste cu tinăra Marinca Grigore Tăutu, cea mai frumoasă fată din sat și logodnica lui Vasile Vlaicu.

În realitate însă, gelozia lui Vasile Vlaicu nu era cătuși de puțin justificată, căci între Marinca și Petre Negoită nu putea exista relațiuni amoroase, dinșii fiind veri primari.

Cu toate acestea, gelozia tortura din ce în ce mai mult pe logodnicul Marinca.

Dînsul se hotărî, fără a sta mult pe gânduri, să se debaraseze de fostul său prieten, ucizându-l.

Această teribilă hotărîre a și fost executată alaltă seară Marți și iată cum:

Marți, pe la orele 8 seara, Marinca Grigore Tăutu sta de vorbă în fața casei cu vărul ei Negoită.

De odată apare logodnicul fetei. Infuriat la vederea celor două tineri cari probabil, vorbeau de lucrurile cele mai banale, Vasile Vlaicu ridică ciomagul ce avea în mână și aplică mai multe lovituri puternice asupra craniului nefericitului Negoită.

Acesta căzu la pământ cu capul zdrobit și plin de sânge.

Marinca, cuprinsă de groază, fugi, scoțând țipete înfiorătoare.

Criminalul nu se mulțumi însă în ferocitatea sa, decât atunci când craniul presupusului său rival se transformase în bucățele mici.

Apoi satisfăcut, că răsunase trădarea ce exista numai în creierul său aprins de gelozie, criminalul Vasile Vlaicu se duse și se predă geandarmilor.

Drama aceasta a emoționat profund pe locuitorii din comuna Tătaru.

— **Un escroc de mână întâia.** Artur James e de abia în vîrstă de 22 de ani, născut la Richmond lângă Londra dintr'o familie bună, avînd o educație îngrijită și maniere alese.

El a profitat de aceste avantaje pentru a comite escrocherii la Paris și în stațiunile balneare aristocratice. În timp de doi ani el a falsificat cecuri în valoare de o jumătate milion franci, pe cari le-a retras, dar în cele din urmă tot a căzut în mână parchetului.

Falsificările lui erau simple din 50 lire el făcu 500 în mod foarte abil.

James era foarte cunoscut la Nizza și la Monte Carlo și considerat ca un englez bogat.

Zilele acestea el voia să facă o călătorie dela Paris la Anvers împreună cu două americane foarte elegante. El se afla la gară cu bagajele sale cari constau în nu mai puțin de douăzeci și cinci de cufere cu haine și rufe, arme de vînat etc. Pe degete purta un arsenal de inele cu briliante și era însoțit de cele două americane și de doi lachei.

Tocmai când era grăbit poliția îl declară arestat pe el și pe al lui. Cu toții fură duși la prefectura poliției. Femeile și servitorii fură puși în libertate. Artur James însă a fost reținut pentru a fi prezentat juraților cari îl vor judeca pentru fals.

— **Rebeliune de trupe engleze.** Regimentul 9 de ulani din Meeruh (India) se află în nouă în situație neplăcută. Acum doi ani se refuzase ulanilor concediu pentru că unul din ei omorîse pe un indian. De astădată chestia e mai serioasă.

Un sergent de ulani a fost omorît în bazar de un indian. Indianul a fost arestat de poliția europeană, și predat ca de obicei poliției indigene. A doua zi el fu pus în libertate de această poliție contra unei cauțiuni de 200 rupi și a dispărut.

Ulanii aflînd că omul care a omorît pe sergentul lor a dispărut, puseră șelele pe cai, alergară spre bazar și îl curățiră cu lăncile lor. Nu se știe câți oameni au fost omorîți, cu acest prilej. Baterii de tunari aflătoare în oraș au fost trimise la bazar cu ordinul de a trage asupra ula-

nilor. Soldații n'au vrut să execute ordinul, știind cum stau lucrurile.

Ce va spune vice-regele Curzon la aceasta? Nici un ziar englez nu trebuie să comunice ceva despre cele întimplate.

— **Beceiul sifilisului.** Știința și-a îmbogățit patrimoniul cu o descoperire însemnată.

Microbul sifilisului s'a izolat în sfîrșit.

Descoperirea aceasta se datorește unui învățat german, doctorul Schaudum, sub-director al institutului de igienă din Berlin.

Învățul german a observat mai întâi microbul acesta examinînd cu microscopul câte-va picături de puroiu sifilitic.

A zărit atunci un microb în formă de rac (tire-bouchon) foarte subțire, ceea ce-l face să fie clasat printre spirili sau spirocheli.

A ajuns apoi să-l pue în evidență cu ajutorul unui procedeu de colorare particular, albastru de azur.

Pe urmă, nevoind să se încreadă de tot în sine, ca adevărat om de știință, a fotografat microbul și a trimis probele la diferite laboratorii străine, cerându-le să examineze și ele puroiul sifilitic cu procedeuul său de colorare.

Învățul străin conchiseră la acelaș rezultat: prezența unui spiril, până atunci necunoscut, care constituie microbul toxic al sifilismului. Abia acum studiul sifilismului va da rezultatele curative atâtea de dorite.

— **Un negru drag femeilor.** Un negru anume Wilson pare a avea o putere curioasă asupra femeilor.

Wilson nu e de loc frumos, e însă în stare a vorbi foarte mult. E în vîrstă de 28 de ani și se recomandă bucuros „Pastor Wilson”. Dela 1893 când a venit din Sierra Leone la Londra, a trăit numai din eschrocherii. S'a fotografiat în dăjdiți preoțești și predica.

În 1902, el făcu cunoștința unei familii engleze într'o adunare religioasă, și imediat el scoase din minți o fată care apoi a trăit cu dînsul. Fata a fost însă scăpată, după cîtva timp de fratele ei și de un amic, din mâinile lui Wilson.

Furiu el amenința că va omorî familia, din această pricină fu condamnat la un an închisoare.

S'a găsit la el numeroase scrisori dela femei, cari îi scria în termeni plini de dragoste. Una declara că se va sinucide dacă el va muri.

La Bedford, a escrocat unei femei 5 mii de franci, la alta 1200 franci. Dela un impiegat la o biserică 2000 franci, iar la Madeira a jefuit pe un tînăr luându-i cartă de vapor. El a mai comis și alte escrocherii.

Are un așa dar de vorbire, încât venind înaintea tribunalului din Bedford pentru o mică escrocherie, afacerea a ocupat tribunalul o săptămână.

— **Crima unui tată.** De curînd s'a întîmplat o dramă familiară în Berlin.

Mecanicul Christian Katz a împușcat pe unul din copiii săi, pe al doilea l'a rănit foarte grav și apoi s'a sinucis. Katz, un bărbat de vre'o 30 de ani, a dus cu soția sa cu care s'a cununat acum 6 ani un trai foarte prost, până ce acum un an fu atins de o nemiloasă boală: oftica. Star a sdruncinată a sănătăți sale l'a împedecat de a mai lucra.

De atunci căzu într'o adîncă melancolie; grija de copiii săi îl preocupa într'una și tocmai această grijă a fost cauza faptei sale îngrozitoare.

Joși de dimineața soția lui Katz voind să intre în casă găsi ușile încuiate. Văzînd că bătăile în ușe sunt zadarnice, ea înștiință autoritățile care forțară ușa.

Priveliștea în prima odaie în care intrară era îngrozitoare. Katz zăcea mort cu revolverul în mână, fiica lui în vîrstă de 3 ani împușcată în tîmplă zăcea pe o canapea, iar lângă dînsa un frate al ei de 2 ani de asemenea împușcat mai dădea semne de viață.

S'a putut stabili că Katz a descărcat primul glonte în capul fiului său care cu greu va scăpa cu viață, al doilea a repus pe fiica iar al treilea și ultimul l'a omorît pe el în mod instantaneu. Katz a lăsat o scrisoare nevetei sale prin

Numai atunci ne îmbrăcăm ieftine și bine, o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
 că materia pentru haine bărbătești o cumpă-
 din magazinul de postavuri KIZ materie
 pentru un costum întreg din postav de lână cu-
 tă, negru și colorat fl. 6—30. 504 o o o ARAD, Szabadságtér 17. — PÉCS, Király u. 1 o o o

LEICHNER și FLEISCHER.

care-l anunță că văzând că nu-și poate nutri copii a luat aceasta funestă hotărâre.

— **Un templu semitic în Sinai.** Profesorul Flinders Petric se ocupă acum cu cercetări arheologice pe peninsula Sinai. La sfârșitul lunii Martie, el s'a întors de acolo în Suez și ziarele „Egipțian Gazette“ și „Globus“ publică dări de seamă despre rezultatele cercetărilor lui. Un deosebit interes i-l prezintă dezgroparea unui templu semitic, admirabil conservat, situat ca la șasezeci kilometri mai la nord de Sinai.

Acest templu este cu siguranță mai vechiu decât islamul și e templul, semitic cel mai complet din cele până acum cunoscute. Conservarea e așa de excelentă, încât sunt păstrate intacte și lighianele pentru spălat.

Se crede, că constructorii acestui templu au cunoscut bine amănuntele templului lui Solomon din Ierusalim, de oare-ce a servit aci ca model.

Petric a mai găsit și urme de dominațiune egipteană în apropiere de minele vechi ale peninsulei. A domnit în ori-ce caz obiceiul de a se ridica o statuie regelui care a pus în exploatare minele, și una din aceste statui reprezintă un Faraon cu trăsăturile feței sudaneze. Nu se știe cărei dinastii aparține, Petric crede că e o dinastie etiopică.

— **Superficiali.** Serviciul statistice generale din ministerul de domenii a primit din partea ministerului de agricultură din Franca, un plie închis, pe care era făcută următoarea adresă :

Monsieur Jules Vargha

Directeur de l'office Central de Statistique
du Royaume de Hongrie à Bucarest
(Hongrie).

ULTIME ȘTIRI.

Sfârșitul procesului Sepreuşenilor.

Arad, 23 Maiu 1905.

Azi la ore 11^{1/2} s'au încheiat debaterile în procesul Sepreuşenilor.

Procurorul Meszlényi a ținut un scurt rechisitor în care a cerut pedepsirea acuzaților pentru că au contravenit la art. 183 c. p., împedcând autoritatea în funcționarea sa legală. Față de Korponai (care ducă ndu-se Sâmbătă acasă și-a rupt mâna) a retras acuzarea. A cerut ca acuzații să plătească și spesele procesului.

L. Fazekas a ținut o vorbire de apărare, arătând cu mare aparat netemeinicia acușei și nevinovăția acuzaților.

Dr. C. Iancu d'asemeni a apărut cu multă căldură și pricepere pe acuzații.

Vom publica în extenso vorbirile.

Președintele Fábian anunță că tribunalul va aduce sentența Lunea viitoare.

Războiul ruso-japonez.

Rosdestvensky.

Paris, 23 Maiu. Corespondentul din Petersburg al ziarului „Echo de Paris“ a primit la ministerul de marină știrea că în adevăr Rosdestvensky a demisionat ear în locul lui va fi numit comandant al flotei ruse Birilev. Rosdestvensky suferă de rinichi și în grad mare de nervi, așa încât a fost dus cu sîla pe vasul spital Orel. Atunci el ceru ca țaru să-l concedieze. Acum flota rusă este comandată de Fölkersahn, care își dă silința să ajungă la Vladivostok, unde va preda apoi comanda admiralului Birilev. În cercurile militare se regretă mult soarta lui Rosdestvensky.

ECONOMIE.

Arad, 23 Maiu.

Târgul de vinuri din Arad. Tîrgul de vinuri, despre care am anunțat și noi cetitorii nostri, se va ținea în 26—28 Mai.

Până eri și-au anunțat 42 de proprietari participarea la tîrg cu 243 diferite soiuri de vinuri.

Tîrgul se va ținea în sala mare din pădurice. În două părți a salet vor fi expuse mustrele de vin, la mijloc pe mese întinse se vinde vinul cu paharul.

În celelalte apartamente ale chioscului vor fi expuse diferite mașini viticole și agricole, sosite dela vre-o zece firme din Ungaria și străinătate.

Sămănăturile, după știrile ce primim din mai multe părți, sunt foarte frumoase. Ploile ce s'au pornit în a doua jumătate a lunii Maiu a ajutat mult vegetației. Cucuruzul e de săpă, finul încă e asigurat. Peste tot, dacă vremea va umbla și de aci încolo bine, vom avea un an bunșor.

Parcelare de moșie. Se anunță din Becicherecul-mare că contole Csekonic Endre și va parcela moșia de 1600 jugh. catastrale între cei 80 de mici proprietari cari au avut-o până-cum în arîndă.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 23 Maiu. —

Incheierea la 12 ore :

Grîul pe Maiu (100 cigr.)	18.06—18.08
Cucuruz pe Maiu	15.54—15.56
Cucuruz pe Iulie	14.74—14.76
Grîu pe Octombrie	16.46—16.48
Secară pe Octombrie	13.40—13.42
Orz pe Octombrie	11.36—11.38

Incheierea la 5 ore :

Grîu pe Maiu 1905	18.14—18.16
Cucuruz pe Maiu	15.54—15.56
Cucuruz pe Iulie	14.74—14.76
Grîu pe Octombrie	16.58—16.60
Secară pe „	13.44—13.46
Ovăs pe Octombrie	11.40—11.42
Secară pe Octombrie	11.18—11.20

Piața din Arad.

S'au vîndut:	(100 klg.)
580—650 măji metriche grâu cor.	17.00—17.40
320—340 „ „ cucuruz „	15.10—15.30
Semnare nominală: secară:	14.68—14.70
„ „ orz:	14.60—14.80
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vîndut :	
1200—1400 măji metriche grâu cor.	8.40—8.60
500—600 „ „ cucuruz „	7.50—7.55
Semnare nominală: secară	7.40—7.50
„ „ orz:	7.30—7.40
„ „ ovăs:	6.80—6.90

Bursa de bucate din Timișoara.

Grîu : 79—100 klg.	Cor. 16.70—16.75
80— „ „	16.75—16.85
Secară : 100 „	13.80—13.90
Orz : „ „	13.70—13.80
Ovăs mercantil 100 klg.	13.70—13.80
„ cernut „ „	13.50—13.60
Cucuruz vechiu „ „	— — — —
„ nou „ „	14.80—15.00

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158.—
„ „ mic	„ 160.—
„ brut „ mare	„ 156.—
„ „ mic	„ 158.—

Tîrgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară : Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlg. 130—131 fil.; bătrîni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlg. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlg. 139—141 fil.; Calitate sîrbească : grei, părechea peste 260 klg. 139—140 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlg. greutate 137—138 fil. Ușori până la 240 kgr. 136—137 fil.

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENAȘIONAL —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Colonelul depărtându-se nu prevăzuse de loc, precum nici cei doi vînători de cai, atare Piellor-Roșii în contra lagărului său: flică-se din fericire fusese mai prevăzătoare. Și îndată ce mica trupă plecase să caute prizonierul, dînsa începuse pregătirile de apărare, ca și cum ar fi auzit conversațiunea lui Lebar cu șeful Piellor-Roșii. Pe măsură ce lucrarea înainta și toate se deretecau, dînsa simția renăscându-i credința în inimă, și aproape fără voie se bucura, gîndindu-se la apropiata întoarcere a emigranților și prizonierului. Din timp în timp se apropia și sârmana ei verișoară pentru a o încuraja sau a o mîngăia.

Într'un moment când ea o muștra că predă astfel descurajării Luiziana se ridică odată și ascultă cu atențiune un sgomot, pe care părea că-l aude în depărtare.

„Ascultă, ascultă, Tennesie! zise ea. Ce ceva!“

Cele două se repeziră pe o prispă și se întoarseră spre partea, cătră care se îndreptă mica trupă a colonelului. Adierea de seară se pornise; ea aducea sgomotul foarte lămurit și împuscăturii număroase departe în direcțiunea pădurii, de dincolo de torent.

„Auzi? Se bat! murmură Luiziana.

— Da, dar ce, nu trebuia să ne așteptăm la aceasta?

— Doamne! Ocrotește pe sârmanul meu frate! Ce m'ași face dacă ar muri?

— Sârmană prietină! ce puțin curaj ai!

— Am suferit atîta, deja, că nu mai am.

— Tac! Nu vorbi așa! Să ascultăm mai bine!“

Și neliniștită, Tennessee ascultă cu atențiune.

Nu putea să se înșele!

Erau detunături de carabine, sgomotul scurt, care venia până la dinsele, apoi bubuituri mai prelung al flintelor, repetat de echou în depărtare.

O luptă începuse între tatăl său și întregă sălbaticii.

Cele două fete ascultară astfel mai multe minute și atîta fu de ajuns să le convingă, că sgomotul bătăliei se apropia destul de repede.

Dacă aceasta era singura mîngăiere ce puteau spera în acel moment, cel puțin le era lăgăduită.

„Se întorc! Se apropie! strigă Luiziana.

— Da, de sigur se apropie. Și sunt convinsă, că fratele tău este cu dînsii. Nu e eu puțină să nu-l aducă și pe el.

— Îți mulțumesc, dragă. Dar nu contez sper.

— Și eu sunt sigură, îți spun! Tata m-a asigurat, că nu se va întoarce fără dînsul.

— Este adevărat. Dar dușmanii îi urmăresc stăruii Luiziana. Dar dacă i-ar ucide! Măcar ar putea sosi până aci la adăpostul bastionului acestuia!“

Tennessee nu răspunse. Ea asculta sgomotul detunăturilor, care părea a slăbi și chiar înceta cu totul.

De odată, ea simți, că vară-sa îi apucă înțelul cu putere. Și privindu-o cu mirare, văzu că cu ochii măriți de spaimă îi arăta preria în depărtare! . . .

Abia la doi kilometri sosi în galop o trupă de Indieni, ale căror arme străluciau în raza soarelui apunând și cari se îndreptau de sigur spre lagărul fețelor palide! Când fură la cîte sute de metri, cele două fete recunoscură, că se mai putea îndoi, pe șeful Coadă de Tigru îmbrăcămîntea sa de piel de jaguar.

Înainte de a-l vedea pe un armăsar negru un bărbat, a căruia figură mohorîtă devenia mai lămurită, îmbrăcat ca mustangerii americani sosia lovindu-și calul des cu biciușca și cu pînteni.

„Uite, sorioară! Este el! strigă Luiziana cu o voce slabă.“

— Dar cine?

— Este Miquelez! ucigașul logodnicului meu!

— Nu e cu puțință!

(Va urma)

REGATUL ROMÂNIEI

Prospectul conversiunii

imprumuturilor de Rentă 5 % din 1881/88 și 1892/93 în **Rentă 4 % amortibilă**, precum și al emisiunii de **Rentă 4 % amortibilă din 1905** în valoare nominală de **Leii 100,000,000. == Mărci 81,000,000. == Lei aur 100,000,000.**

Revocarea tragerilor la sorți sau denunțarea înainte de 1 Aprilie s. n. 1916 sunt escluse.

Virtutea legii din 8/21 Aprilie 1905. Ministerul de finanțe al României, este autorizat a converti în rentă 4 % rambursabilă din 1 Octombrie st. n. 1905, următoarele împrumuturi de rentă 5 la sută neșite la sorți, din care a rămas în circulație:

5 la sută amortibilă din 1881/8 nominal	Lei 313,482.000
5 la sută amortibilă din 1892 nominal	» 66,326.000
5 la sută amortibilă din 1893 nominal	» 44,805.000
	Lei 424,613.000

Pentru convertire se va acorda o primă în rentă 4 la sută amortibilă din 1905.

Obligațiunile mai sus menționatele împrumuturi de rentă 5 la sută vor converti în sensul că dobânda va fi redusă la 4 la sută începând de la 1 Octombrie 1905 st. n., iar amortizarea se va face pe patru-zece ani socotiți de la 1 Octombrie st. n. 1905. Titlurile convertite vor fi prevăzute cu o stampilă corăspunzătoare.

Obligațiunile stampilate primesc foi de taloane și 40 cupoane de plată plătibile la 1 Aprilie și 1 Octombrie st. n. ale fiecărui an. Revocarea obligațiunilor 5 la sută din 1892/93 se va plăti de o dobândă în numerar pentru timpul de la 1 Iulie până la 1 Octombrie 1905.

Titlurile stampilate vor fi ca și până acum scutite pentru totdeauna de orice taxă de timbru sau alt impozit român prezente în țară.

serviciul de plată al cupoanelor și titlurilor eșite la sorți se va face în același fel, la aceleași termene și la aceleași case ca la obligațiunile 5 la sută amortibilă 1905 de care se vorbește mai jos.

Guvernul român se obligă a nu mări tragerile și a nu denunța obligațiunile stampilate în timp de 10 ani socotiți de la 1 Aprilie st. n. 1905.

Virtutea legilor din 27 Februarie (12 Martie) 1902, din 9/22 Aprilie 1903, din 12/25 Maiu 1904, din 8/21 Aprilie, 9/22 Aprilie (9 Maiu) 1905, Guvernul român emite un împrumut în valoare nominală de

100,000,000 = Mărci 81,000,000 = Lei 100,000,000

Titluri de Rentă 4 la sută amortibilă din 1905 al căror capital și dobânzi sunt plătibile în aur.

În acest împrumut o sumă de Franci 39,280.000 valoare nominală, Seria A, este destinată a servi pentru acoperirea deficitului bugetar de lei 17,092.722.58, provenit din gestiunea bugetară a anului 1900/1, la acoperirea cheltuielilor ocazionate de conversiunea obligațiunilor de Rentă 5 la sută în sumă de lei 10,000.000 lei Bonuri de Tesaur 5 la sută în sumă de lei 10,000.000 la cumpărare de material de artilerie în valoare de 10,000.000 lei aproximativ, la cumpărarea unui teren pentru vârmă în București în valoare de 1,500.000 lei, iar restul de franci 39,280.000 valoare nominală, Seria B, va servi la plata primei cărăți obligațiunilor de Rentă 5 la sută amortibilă din 1881/88 și 1892/93 cari sunt de convertit precum și la acoperirea speselor necesare conversiunii.

Textul nouilor obligațiuni se vor reproduce în limbele românească și germană următoarele dispozițiuni.

În împrumut va fi emis în obligațiuni la purtător fiecare a 100 franci = 405 mărci = 500 lei aur împărțite în:

1 obligațiune Seria A	No. 1/22000	Seria B. No. 22001/55000
2	55001/65000	65001/80000
5	80001/84800	84801/92000
10	92001/93256	93257/95500

Obligațiunile vor purta în facsimile semnătura Ministrului de Finanțe, a Directorului Datoriei publice, a Casierului Central și semnătura manuscrisă a unui controlor.

Titlurile și cupoanele acestui împrumut vor fi scutite pentru totdeauna de orice taxă de timbru sau alt impozit român prezente sau viitor. Titlurile vor fi primite pentru valoarea lor nominală ca garanție la toate casele publice. Cupoanele scăzute vor fi primite la acele case drept numerar.

Obligațiunile acestui împrumut vor purta o dobândă de 4 la sută pe an la capitalul nominal.

Dobânzile vor începe să curgă de la 1 Octombrie st. n. 1905 și vor fi plătite din șase în șase luni, adică la 1 Aprilie și 1 Octombrie st. n. ale fiecărui an. În acest scop obligațiunile vor fi însoțite de 40 cupoane de dobânzi semestriale precum și de un talon, contra căruia se va libera la timp fără nici o plată, o foaie de cupoane de către casele însărcinate cu serviciul acestui împrumut.

Amortizarea acestui împrumut se va face pe valoarea nominală în curs de 40 ani cel mult, conform tabelului anexat la textul obligațiunilor, prin trageri la sorți semestriale, cari vor avea loc la 2 Ianuarie și 1 Iulie st. n. ale fiecărui an cu începere de la 1 Iulie st. n. 1906 data fixată pentru prima tragere.

Guvernul român se obligă a nu mări tragerile și a nu denunța acest împrumut în termen de 10 ani socotiți de la 1 Aprilie st. n. 1906.

Obligațiunile eșite la sorți vor fi plătite cu începerea de la 18 Septembrie / 1 Octombrie și 19 Martie / 1 Aprilie ce urmează fiecărei trageri în schimbul titlurilor împreună cu talonul lor precum și cu toate cupoanele având scadența după termenul rambursării.

Valoarea cupoanelor ce vor lipsi se va deduce din capitalul de rambursat.

Numerile obligațiunilor eșite la sorți la fiecare tragere împreună cu o specificare din tragerile precedente, cari nu s'au prezentat la plată, se vor publica în opt până la zece ziare străine, germane (între cari două din Berlin, unul din Frankfurt p/M și altul din Hamburg) franceze și altele. Tot în aceste ziare se va face de guvernul român ori-ce încredințare relativă la circulația obligațiunilor.

Cupoanele și obligațiunile scăzute se vor putea încasa, după alegerea detentorilor, la Berlin și Frankfurt pe Main și Hamburg în Mărci, la Paris și în Belgia în Franca și în București la casele Statului în lei aur cu paritățile de franci 100 = mărci 81 = lei 100.

Cupoanele neprezentate la plată se prescriu după 5 ani, iar obligațiunile eșite la sorți după trecere de 30 ani de la data scadenței lor.

În străinătate serviciul de plată al cupoanelor și obligațiunilor de Rentă 4 la sută amortibilă de 1905 se va face în mod exclusiv la Berlin la Direction der Disconto Gesellschaft și casa de bancă S. Bleichröder.

la Frankfurt p. m. la Direction der Disconto Gesellschaft.

la Hamburg la Norddeutsche Bank in Hamburg.

la Paris la Comptoir National d'Escompte de Paris.

» » Banque de Paris et des Pays-Bas.

» » Société Générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France.

la Bruxelles la Banque de Paris et de Pays Bas.

» » Agence du Comptoir National d'Escompte de Paris și la Société française de Banque et de Dépôts și în fine

la Anversa și Amsterdam la casele ce se vor desemna ulterior.

Situatiunea datoriei publice la 1 Aprilie 1905.

Anul	DENUMIREA DATORIEI	o/o	Capital nominal original	Situatiunea datoriei publice la 1 Aprilie 1905*	Anul
1871	Valoarea capitalului rentei ce este de plătit Societății drumului de fer Lemberg-Cernăuți pentru dobânzile și amortisirea capitalului pentru construirea liniei Suceava-Roman-Iași	7 1/2	51,535,640	50,708,865	1905
1872	Imprumutul Casei de Depuneri	3 1/2	9,985,320	3,258,770	1901
1881/8	Renta amortibilă	5	436,525,000	313,482,000	1901
1889	» » internă	4	32,500,000	26,399,600	1901
1889	» »	»	50,000,000	41,007,000	1901
1890	Renta amortibilă (Conversiunea oblig. 6 o/o C. F. R.)	»	274,375,000	220,156,000	1902
1891	Renta amortibilă	»	45,000,000	37,923,500	1902
1892	» »	5	75,000,000	66,772,000	1902
1893	» »	»	50,000,000	45,089,000	1902
1894	» » internă	»	6,500,000	5,898,000	1903
1894	» »	4	120,000,000	107,625,500	1903
1896	» »	»	90,000,000	82,880,000	1904
1898	» »	»	180,000,000	175,055,500	1904
1903	» »	5	185,000,000	182,709,000	1904
1900	» » perpetuă p. întreținerea școlii și bisericii din Brașov	4	962,500	962,500	1904
Total			1,607,383,460	1,359,927,235	

* ținând seamă de conversiunile și rambursările ce vor fi avut loc până la 1 Aprilie 1905 st. n. inclusiv.

Veniturile și cheltuielile Statului Român pe anii financiari 1899/900. 1900/1. 1901/2. 1902/3. 1903/4 au fost:

	1899-900	1900-901	1901-2	1902-3	1903-4
Venituri Lei	193,957,867.78	209,549,337.02	237,242,537	248,469,775	246,759,270
Cheltuieli	229,362,777.30	236,793,354.12	216,025,348	216,140,014	218,090,537
Total	35,404,909.52	27,244,017.10	21,217,189	32,329,761	28,668,733
	Deficit	Deficit	Excedent	Excedent	Excedent

Incasările anului financiar 1904 -5 au fost până la 31 Martie Lei 210,536,826.96
Cheltuielile » 210,962,592.96

Budgetul an. 1905/6 votat de Camera Deputaților la 31 Martie / 13 April 1905

VENITURI	Evaluări		CHELTUELI	Credit acordat	
	Lei	B.		Lei	B.
Contribuțiuni directe	41,340,000	—	Datoria publică	87,234,788	36
Contribuțiuni indirecte	65,164,000	—	Ministerul de Războiu	41,613,887	—
Monopolurile Statului	51,735,000	—	Ministerul de Finanțe	38,128,319	—
Ministerul Domeniilor	24,506,500	—	Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice	27,544,508	—
Ministerul Lucrărilor Publice	18,237,000	—	Ministerul de Interne	20,758,601	80
Ministerul de Interne	15,853,922	80	Ministerul Lucrărilor Publice	4,825,000	—
Ministerul de Finanțe	4,961,000	—	Ministerul de Justiție	5,471,152	—
Ministerul de Războiu	967,000	—	Ministerul Domeniilor	4,379,404	—
Ministerul Afacerilor Străine	211,000	—	Ministerul Afacerilor Străine	1,734,175	—
Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice	1,161,000	—	Consiliul de Miniștri	56,400	—
Ministerul de Justiție	314,474	—	Cheltuieli acoperite prin credite extraordinare	874,661	64
Venituri diverse ale bugetului	8,170,000	—			
Total	232,620,896	80	Total	232,620,896	80

Până la confecționarea titlurilor definitive ale Rentei 4 la sută amortibile din 1905. Direcțiunea Disconto Gesellschaft și Casa S. Bleichröder, vor emite în Germania, titluri provizorii contra cărora se va libera, fără nici o plată, titlurile definitive, de către casele germane, însărcinate cu serviciul acestui împrumut, și fără a ține seamă de locul emisiunii, conform publicațiunilor ce se vor face la timp. București, 28 Ap./11 Mai 1905. Min. de finanțe, Take Ionescu.

Condițiuni de Conversiune și de Subscriere.

I. Condițiuni de Conversiune.

În conformitate cu legea din 8/21 Aprilie 1905 se oferă detentorilor de obligațiuni ale împrumuturilor de Renta 5 la sută amortibilă din 1881/8, 1892 și 1893 conversiunea în obligațiuni de 4 la sută cu curgerea dobânzii dela 1 Octombrie 1905 și cu prelungirea termenului pe 40 ani.

Detentorii de obligațiuni ale susțiselor împrumuturi cari doresc a uza de facultatea de conversiune, trebuie se presinte titlurile de convertit cu începere dela data aparițiunii acestor publicațiuni până la 11/24 Mai inclusiv la următoarele Case: în București la Banca Națională a României și Banca Generală Română, în Braila, Craiova, Galați, Iași, Bacău, Bârlad, Botoșani, Buzeu, Caracal, Constanța, Dorohoi, Jălticeni, Focșani, Giurgiu, Piatra-N., Pitești, Ploiești, R.-Vâlcea, Roman, Tecuci, T.-Jiu, T.-Vestit, T.-Măgurele, T.-Severin, Tulcea la Sucursalele și Agențele Băncii Naționale, în orele obicinuite de serviciu în condițiunile următoare:

Conversiunea se efectuează din ordinul Guvernului Român prin aplicarea unei stampile. Ca primă de conversiune presintatorul primește zece lei și 50 bani, o/o din valoarea nominală a obligațiunilor 5 o/o aduse spre conversiune, în obligațiuni de 4 o/o ale împrumutului din 1905 cu cupoane de dobânzi curgând dela 1 Octombrie 1905. Primele cari nu se pot plăti în obligațiuni de acestea, se vor achita în numerar pe cursul de 89 lei 40 bani sută de lei.

Obligațiunile 5 o/o ale împrumuturilor din 1881/8, ce urmează a se stampila, trebuie să poarte cuponul de 1 Aprilie 1906 ear acelea ale împrumuturilor din 1892 și 1893 cuponu de 1 Ianuarie 1906.

Depunătorii obligațiunilor vor primi la timp, în conformitate cu publicațiunile ce se vor face, foi de cupoane împreună cu talonul lor.

Depunătorii de obligațiuni din emisiunile 1892 și 1893 vor primi, în afară de prima de conversiune mai sus menționată, și

dobânda de 5 o/o pentru trimestrul dela 1 Iulie până la 1 Octombrie

Depunerea titlurilor de convertit se va face, sau imediat în termen de patru săptămâni dela expirarea termenului de nere, în cazul în care purtătorul titlurilor ar depune o cauțiune de 5 o/o în numerar sau în efecte publice admise de Banca Națională împrumuturi calculate după cursul zilei.

Presentatorul titlurilor la conversiune primește o adeverință contra căreia se restituie după 15 zile, obligațiunile stampilate și prima în obligațiuni din noua rentă 4 o/o și diferența în numerar.

Formularele necesare se găsesc la Banca Națională a României și la sucursalele și agențiile ei, precum și la Banca Generală Română.

II. Condițiuni de Subscriere.

Subscrierea la împrumutul de 39,280,000 lei aur nominal la 4 la sută amortibilă din 1905 va avea loc în ziua de 3/16 Mai în orașele Braila, Craiova, Galați, Iași, Bacău, Bârlad, Botoșani, Buzeu, Caracal, Constanța, Dorohoi, Jălticeni, Focșani, Giurgiu, Piatra-N., Pitești, Ploiești, R.-Vâlcea, Roman, Tecuci, T.-Jiu, T.-Vestit, T.-Măgurele, T.-Severin, Tulcea la Sucursalele și agențele Băncii Naționale, în orele obicinuite de serviciu sub condițiunile următoare:

I. Prețul de emisiune este fixat la 91 lei 10 bani pentru sută capital nominal, bonificându-se subscriitorului dobânzile de 4 la sută din ziua efectuării vărsămintelor până la 1 Octombrie 1905.

II. Subscriitorii vor depune în momentul suscrierii o cauțiune de 5 la sută din valoarea nominală, în numerar sau efecte publice admise de Banca Națională ca gagi pentru împrumuturi, pe cursul zilei.

III. Băncile își rezervă facultatea de a închide subscrierea de termenul fixat mai sus.

IV. Reparațiunea se va face și va fi anunțată prin publicațiuni cel mai scurt timp. Băncile își rezervă dreptul de a fixa înșile cauțiunile ce va reveni fiecărui subscriitor.

V. În caz când se va atribui subscriitorului o sumă mai mică decât prisosul cauțiunii se va restitui imediat.

VI. Vărsămintele se vor face în modul următor:

20 la sută cel mai târziu până la 18/31 Maiu 1905.

40 » » » » » » 18/31 Iulie »

40 » » » » » » 19/31 August »

Sumele mai mici până la 15,000 lei vor fi vărsate în două și într-o singură dată, cel mai târziu până la 18/31 Maiu 1905.

Subscriitorii vor primi titluri provizorii integral liberate la cererea ce se vor indica printr'un avis special.

VII. După vărsarea întregii sume atribuite, cațiunea de 5 la sută se va restitui sau se va ține în socoteală.

VIII. De-o cam dată se vor emite titluri provizorii cari se vor preschimba în titluri definitive la epocile ce se vor fixa prin publicațiuni.

IX. În caz când subscriitorul nu va fi efectuat la termenul de vărsămintele sale, Banca Națională și Banca Generală sunt în drept să vinde imediat, fără somațiune sau altă punere în întârziere și fără nici o formalitate judecătorească, cațiunea sau titlurile atașate spre a se acoperi de toate pagubele provenite din neefectuarea la timp a acestor vărsămintele.

X. Subscrierile se vor face pe formulare care se vor publica în dispozițiunea subscriitorilor.

În afară de casele române mai sus arătate conversiunea și subscrierea la împrumuturile de Renta 5 la sută, precum și subscrierea la împrumutul de Renta 4 la sută din 1905 vor avea loc în Berlin, Paris, Bruxelles, Amsterdam și alte orașe în condițiunile ce se vor publica în publicațiunile către casele însărcinate cu conversiunea și subscrierea.

Noua rentă 4 la sută a fost admisă la cota Burselor din București, 29 Aprilie 1905.

Banca Națională a României. Banca Generală Română

pe ori-cine să bine-voiască a se
prinde ce bine și ce ieftin își poate
căpăta de la mine ori-ce orologiu și
obiecte practice din argint și aur curat
de 14 carate.

ARAD, Piața Libertății
langă edificiul vechiu.

gaz Sándor
ciornic și giuvargiu

Dr Momák Döme

advocat

face cunoscut că și a mutat can-
celaria advocația în
strada Karolina 8.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă;
consultă zilnic dela 8—12 a.m.
și dela 3—6 p. m. — în

BAILE HERCULANE
(HERCULESFÜRDŐ)

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile felurite
din magazin și admirabilele sale
bandage și diferite preparatii, ca:

Crema de lacrimioare: preparat superb, delatură pistru, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurătenii de pe față. Flacon 1 cor.
Sapun de cremă de lacrimioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.
Unguent de lacrimioare: pregătită din materii cu totul nesticăcioase — care împrumută feții o culoare foarte plăcută fără
ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.
Unghiaș de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutoră frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul
dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.
Unguent stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților.
Preparatele se capătă tot
la Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“ colțul dela András-
sy-tér și Petőfi-u. Arad.

Reiner Mór
TEMESVÁR; = fabrica
în strada Andrássy 20.

Intemeiata în anul 1897.
Premiata în Versecz 1902.

Recomandă depositul său bogat asortat cu pietrii mormintale de producție
proprie. Pentru cei jalnici precum și neguțători prețurile cele mai reduse.

GORON GYÖRGY
Văpsitor de odăi și colorator
ARAD, BOCSKAI-TÉR 3. SZÁM.

Cu prețuri moderate efectuează
văpsiri de odăi, colorări
și tapiserii de odăi
dela cele mai simple până la cele mai pom-
poase.
Bogat asortiment de tapete din patrie și
străinătate și tapiserii pentru odăi.
Comande din loc și din provincie se efec-
tuează conștientos.
Cu stimă
Goron György
văpsitor și colorator
ARAD, BOCSKAI-TÉR 3.

Bozsó József

Croitorul Regimentului ces. și reg. de husari 12. din ARAD.

Din 1-a Maiu în casa Fraților Solymosy, Salacz-utcza.

Croitorie întemeiată în 1880.

Liferant de uniforme al mai multor regimente. Croitorul cavaleriei ces.-reg. de gardă.

DE LĂCĂTUȘERIE.

Am onoare a aduce la cunoștința
p. t. publicului, că am deschis cu aran-
jament modern în Flórián-u. 6/e sz.
**un atelier de lăcătușerie artistică
și pentru construcție.**

Pot efectui tot ce cade în bransa
asta: asortarea edifițiilor, pregătire de
cămine, instalare de fântâni cu pompe,
firmelor le recomand portalurile mele,
reparez iute și convenabil.

Pricipiul meu e prețuri solide, ser-
viciu prompt și consciențios, prin ceea
ce vreau să câștig sprijinul binevoitor
al p. t. publicului.

Rugându-me pentru sprijinul p. t.
publicului român
cu distinsă stimă:
Spanlang János,
lăcătuș.

Telefon 96.

Moturi „PUCH“

2 1/2 — 3 HP.

PUCH: Naumann — Germania și
Premier Helical biciclete

Mașini de cusut:
Pfaff, Naumann, Kayser, Singer,
cu prețuri convenabile, cu garanție și con-
diții favorabile de plată se pot căpăta la

Hammer Vilmos,
fabricant de lucrări tehnico-electrice
— Arad, Szabadság tér 7. —

Mare atelier special de reparație

Atelier fotografic aranjat din nou

prețuri reduse și fotografii bune.

Pentru fotografierea copiilor, atelierul meu e admirabil aranjat; — — — fotografie gratis familii și tablouri-grupe. — — —
După fotografiat cât de vechi precum și nouă, pregătesc artistic

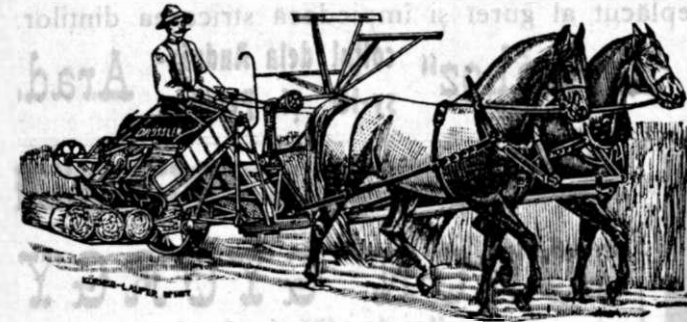
tablouri în platină cu preț ieftin.

Binevoitorul sprijin al p. t. publicului îl cere

Sziklay Péter, Szabadság-tér 16. (Palatul Domány).
fotograf.

Carol Drössler

fabrica priv. ces. și reg. de mașini agronomice
Budapesta, VI., Váci-körút 59.

Liferează:
Automobile,
locomobile,
asortimente complete pentru mașini
de imblătit, asortimente pentru
pluguri cu aburi,
„Milwaukee“

mașini de cosit, mașini de secerat și legat snopi, de construcția
cea mai nouă

mașini de sămănat „Rákóczy Drill“ și ori-ce alte mașini executate solid și trainic.

Conspect pentru prețuri și articole se trimite gratis la dorință. 490

Atelier de văpsitorie și spoire.

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. publicului, că
am deschis în **Arad**, — **Edelspacher-u-7.**

un atelier de spoitorie și văpsitorie

unde primesc ori-ce lucru ce cade în branșa asta, ca: spoirea
edificiilor, văpsirea mobilelor de fer și lemn, vane de băi, odăi
de băi, apărătoare contra dogoarei sobei, coșuri de lemn, padi-
mimente după poftă. Floderarea o fac după experiențe speciale
câștigate în străinătate.

Principiul e »prețuri solide și serviciu prompt« și mă voi
sili să câștig bunăvoința publicului.

Cu stimă: **MOLDOVÁN BÉLA.**

Foarte importanți pentru toți, cari poartă ochelari!

Deiaphragma și ochelarii noi — perpha ai lui
RODENSTOCK fără reflex din fabrica de articole optice
a lui G. Rodenstock din München.

Fără rame!
Sticlă de
cristal, o-
mogenă
foarte stră-
vezie.

Fără rame!
Lipsiți cu
totul de îm-
prăștiarea
deasă ne-
plăcută a ra-
mei sticlei.

Cei mai buni și perfecți pentru vederea curată și
pătrunzătoare, pentru cruțarea și menținerea
forței vizuale.

Singurul reprezentant
în Arad și jur **Samuil Dick** orologier și fabricant de
articole optice. Colțul
Străzii Ioan Weitzer.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta. Nu e leac secret
vindecă și înviează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă
și folosește contra durerilor de
cap, urechi și dinți, migrene,
neuralgie, împedecarea circula-
țiunii sângelui, anemie, ame-
țeli, tinituri de ureche, bătaie
de inimă, sgârșiri de inimă,
astma, auzul greu, sgârșiri de sto-
mac, lipsa poftei de mâncare, răceală
la mână și picioare, slăbirea peste tot,
reuma, podagră ischias, vutul în pat,
influenza, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și
tra multor altor boale, cari
tractare normală a medicilor
se vindecă prin electricitate.
Înșurirea acestui aparat este
că vindecă cu numai din
în timp, ci introduce constan-

în corpul omenesc binefăcătorul
rent, când pe deoparte vindecă
cu succes boalele aflătoare, și
pe de altă parte e cel mai bun
scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurdet, că acest aparat
vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lucruri
cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea acele
atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin
aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnice, rog a proba aparatul
meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu
poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și
Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul
electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut
apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea extraordinară a crucei mele electro-magnetică
o recomandă cu înțetire.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.
folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 3.
folosibil numai la copii și la femei de condi-
țiune foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țara
și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42.
colțul str. Kálmán

Să sprijinim industria din patrie!!

Schimbare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. publicului și stimaților mei clienți

din **1. Maiu a. c.**

mi-am transpus croitoria mea ungurească și civilă din Rápolna-ului

în **Boros-Béni-tér 2.**

unde ori-ce lucrare de branșa mea se efectuește foarte bine, foarte punctual și
prețurile cele mai ieftin posibile. Pe lângă aceasta mai am în magazin și vând le-

haine ungurești gata, costume pentru muncitori.

Primesc transformarea și repararea ori-cărei haine, și o efectuez conven-

Recomandându-mă și mai departe în prețuita bunăvoință a p. t. publicului
rămân cu stimă

KOCSIS GYÖRGY, croitor.

Să sprijinim industria din patrie!!

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și str

recomandă marele magazin de saci și strae bune în or-ce măriu
Serviciu prompt și conștientios. — — — Prețuri foarte ieftin

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul
pentru culină și sămă

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárvaros, Fő-utca 33. sz.